

مقدمه:

کنوانسیون ۹ دسامبر ۱۹۸۸ راجع به برات و سفته بین المللی^۱ که در هشتادوششمین جلسه مجمع عمومی سازمان ملل متحد به تصویب رسید از تاریخ ۱۸ ژانویه همان سال رسماً از طرف کمیسیون (آنسیترال)^۲ منتشر گردیده است، در حال حاضر مبادلات پولی الکترونیکی بین بانکهای جهان از طریق

سویفت (SWIFT)^۳ که در شهر La Hulpe نزدیک بروکسل واقع است نقش مهمی در بازرگانی بین المللی و اقتصاد کشورها بخصوص اعضای (WTO)^۴ ایفا می نماید. تاکنون حدود ۱۵۵ کشور عضو سازمان جهانی تجارت می باشند و حدود ۹۶٪ حجم تجارت جهانی را در اختیار دارند ایران با وجود تلاش های زیاد تاکنون نتوانسته به عضویت سازمان مزبور درآید و همانند (GATT) گات از سال ۱۹۴۸ وضعیت ناظر را دارد شرکتهای تجارتی بخصوص مدیران شرکت سهامی عام که شکل حقوقی شرکت های بزرگ صنعتی یا تجارتی یا خدماتی که عمدتاً بخش خصوصی هستند مانند ذوب آهن، صنایع شیمیایی، بانکها، شرکتهای بیمه، خدمات بانکی و الکترونیکی، حمل و نقل و مواد نفتی را تشکیل می دهند، نیازهای خود را با صدور اسنادی اعتباری مانند برات و سفته از طریق شبکه مؤسسه مزبور به طور نسبی تهیه می نمایند و در سر وعده مبلغ اسناد مزبور را پرداخت می کنند. با این ترتیب سرمایه گذاری عظیمی در بخش های مذکور صورت می گیرد و شکوفایی اقتصاد کشور با ایجاد اشتغال و بالا رفتن رشد درآمد ناخالص ملی فراهم می شود. شایان ذکر است که به روابط این شرکتهای فقط قانون حاکم می باشد و مدیران که اغلب سرمایه داران بزرگ هستند با استقلال فکری در مدیریت شرکت دقت لازم را فراهم می آورند و پول کاغذی در معاملات بازرگانی همزمان با خرید کالا نقداً پرداخت نمی شود هر شرکتی چند برابر نقدینگی خود با صدور برات یا سفته نیاز اولیه خود را تأمین می نماید و با تبدیل مواد خریداری شده به کالا و فروش آن وجه اسناد مزبور را پرداخت می کند. کنوانسیون جدید به طور جالبی از دارنده برات یا سفته بین المللی حمایت نموده است تا بتواند اعتماد فروشندگان را به اسناد مزبور جلب نماید. مقاله حاضر حمایت از دارنده برات و سفته در کنوانسیون ژنو و حقوق کشورهای گروه نوشته و کامن لا (مبحث اول) در مورد دارنده حمایت شده در کنوانسیون برات و سفته بین المللی آنسیترال (مبحث دوم) را مورد بحث قرار می دهد و در پایان پیشنهاداتی به حقوق ایران ارائه خواهد شد.

مبحث اول - حمایت از دارنده برات یا سفته در کنوانسیون ۷ ژوئن ۱۹۳۰ ژنو

مبحث دوم - حمایت^۵ از دارنده برات یا سفته بین المللی در کنوانسیون ۹ دسامبر ۱۹۸۸

مبحث اول - حمایت از دارنده برات یا سفته در کنوانسیون ژنو

کنوانسیون ژنو راجع به قانون متحدالشکل برات و سفته ۷ ژوئن ۱۹۳۰ با توجه به اینکه کشورهای امضاء کننده کنوانسیون از گروه کامن لا (انگلیس - ایالت متحده آمریکا و سایر) و کشورهای رومن و ژرمن مانده آلمان و فرانسه بودند در تهیه متن کنوانسیون های مزبور اختلاف نظر بخصوص از نظر ماهیت حقوقی و محل برات و سفته داشته اند. عده ای از حقوق دانان ماهیت حقوقی برات را عقود مدنی می دانستند، زیرا در حقوق مدنی

1. Convention des Nations unies sur les letters de change Internationales et les Billets à ordre Internationaux.

2- United Nations Convention on International Bills of Exchange and International Promissory Notes A/CN9/149Add3.

3. United Nations Commission International Trade Law (Uncitral). به اختصار آنسیترال گفته می شود.

4 .Society for World Wide Interbank Financial Tele Communication. (مؤسسه جهانی ارتباط مالی بین بانکی)

5. World Trade Organization (WTO)

6. Protected Holder

منشأ تعهد از انتقال طلب، تبدیل تعهد، نمایندگی، وکالت، حواله یا تعهد یکطرفه ناشی می شود ولی حقوقدانان دیگر برای جلب اعتماد بیشتر طلب کار و حمایت از او نظریه حقوق مبادله ای (Cambiaire right) را پیشنهاد کرده اند و برای اثبات نظر خود محتوای حقوق مبادله ای را که مجموعه خصوصیتی از قبیل مسئولیت تضامنی امضاء کنندگان برات، تاجر بودن، عدم توجه ایرادات (از قبیل فسخ، بطلان، تهاتر، عیوب رضا، جعل را در مقابل دارنده با حسن نیت) و غیر قابل تغییر بودن سررسید برات را پیشنهاد نمودند. از طرف دیگر در نظامهای حقوقی در مورد محل برات در حقوق آلمان، فرانسه و انگلیس و ایالات متحده آمریکا اختلاف نظر وجود داشت که به حقوق داخلی کشورها در ماده ۱۶ پیوست ۲ کنوانسیون^۶ احاله داده شده است و که می گوید: آیا براتکش ملزم به تأمین محل در سررسید می باشد؟ آیا دارنده، حقوق ویژه در مورد محل مزبور دارد یا خیر خارج از قلمرو شمول قانون متحد ژنو است؟ همین حکم در مورد هر موضوع دیگری نسبت به رابطه اساس صدور برات جاری می باشد. وجوه افتراق مزبور در حقوق فرانسه، انگلیس، و ایالات متحده آمریکا و آلمان به شرح زیر مورد بحث قرار می گیرد:

الف - محل برات در حقوق فرانسه

در حقوق فرانسه در صورتی که برات نکول شود فرض بر آن است که برات فاقد محل می باشد ولی اگر محال^۷ علیه محل برات را قبول نماید در این صورت برات مزبور برای دارنده از هر لحاظ معتبر می باشد. ملاحظه می شود که محل برات، شرط اعتبار آن نیست ولی رویه قضایی فرانسه داشتن محل برات را مؤثر در حقوق دارنده آن دانسته است که در صورت عدم قبولی برات از طرف محال^۷ علیه،

دارنده برات می تواند نسبت به مطالبه وجه برات به وی مراجعه نماید. کشورهای تونس، سوریه، مراکش، لبنان، مصر، الجزایر از نظریه مزبور پیروی نمودند^۷.

در حقوق ایران مواد ۲۷۴، ۲۷۷، ۲۹۰، ۲۹۱، قانون تجارت، محل برات را مورد شناسایی قرار داده و بدون اینکه از واژه «محل برات» استفاده شود برای دارنده آن حقوقی را پیش بینی نموده است. ماده ۲۷۴ ق.ت در دو نوع برات «به رویت و به وعده از رویت» به دارنده حق داده، چنانچه ظرف مدت یک سال برات را به رویت محال^۷ علیه برساند و برات کش مبلغ برات را نزد او تأمین کرده باشد، دارنده برات می تواند از محال^۷ علیه که از قبول برات خودداری می کند مبلغ برات را از او مطالبه نماید و حق رجوع به ظهرونیستها و همچنین برات دهنده ای که وجه برات را به محال^۷ علیه رسانیده است را نخواهد داشت.

ب - محل برات در حقوق انگلیس

در این حقوق این نظریه مطرح شده که شرط صدور برات از طرف برات کش این است که شخص اخیر قبلاً محل برات را در نزد محال^۷ علیه تأمین کرده باشد و آلا سند مزبور، برات محسوب نمی شود. به عبارت دیگر وجود عوض معوض (مابه ازاء Consideration) قبل از صدور برات ضروری می باشد. در این نظریه دارنده برات مالک محل برات محسوب می شود و در صورت ورشکستگی مدیر تصفیه محل برات را جزو اموال ورشکسته قرار نمی دهد.

1. Article 16 the question whether the drawer is obliged to provide cover (provision) at maturity and whether the holder has special rights to this cover remains outside the scope of the Uniform law. The same applies to any other question concerning the legal relations on the basis of which the bill was issued.

2. THLEFFRY (Patrick); La lettre de change et l'unification (Français, anglais et Allemand) droit et affaires(Paris), juin 1979 (Document 9/79/p.75 et s.

ج- محل برات در حقوق آلمان

در این حقوق پروفیسور Einert در سال ۱۸۳۹ برات را به منزله اسکناس تلقی کرده و معتقد است سند مزبور مانند پول کاغذی ذاتاً دارای اعتبار بوده و تعهد پرداخت از هر گونه رابطه قراردادی خارج می‌باشد و تصرف برات مانند پول امری موضوعی می‌باشد، ولی عده ای دیگر نظریه امر ظاهر (Théorie de l'apparence) را مطرح نموده اند که برات با توجه به شکل و شرایط تنظیم دارای اعتبار می‌باشد. دسته سوم در تکمیل دو نظریه فوق عیوب رضای صادر کننده را قابل استناد دانسته اند. بالاخره عده ای برات را به عنوان قرارداد مقدماتی حاصل از رضایت طرفین بیان کرده اند که به موجب آن یکی از طرفین تعهد می‌نماید مبلغ برات را به متعهد له کارسازی کند.

نظریه امر ظاهر که در آن محل برات نادیده گرفته شده است در حقوق کشورهایمانند بلژیک، سوئیس، ایتالیا، ژاپن و آرژانتین مورد قبول واقع شده است.^۸

مبحث دوم- حمایت از دارنده برات یا سفته بین المللی در کنوانسیون ۹ دسامبر ۱۹۸۸

الف- دارنده حمایت شده

در حقوق کامن لا فرض بر این است که دارنده برات حمایت شده به علت ایرادات مطرح گردیده از طرف محیل و محال علیه به او، موجبات معیوب شدن مالکیت سند را فراهم نمی‌سازد و ایرادات ناشی از روابط شخصی تنظیم کنندگان اولیه سند و نامشروع بودن مابه‌ازاء متوجه دارنده با حسن نیت نمی‌باشد، ولی در حقوق ایالت متحده آمریکا ماده ۳-۳۰۵ UCC^۹ از نظر عدم اهلیت، اکراه، غیر مشروع بودن معاملات اولیه استثناء وارد شده است. ملاحظه می‌شود که در حقوق انگلیس، آمریکا و فرانسه از دارنده با حسن نیت حمایت شده و بین سه حقوق مزبور هماهنگی زیادی وجود دارد و عدم توجه به ایرادات به دارنده برات جهت تضمین حقوق او با قید دارنده حمایت شده (Protected Holder) پیش‌بینی شده است. این مورد با نظریه دستهای پاک (Clean Hands Theory) یا انصاف در حقوق انگلیس هماهنگ می‌باشد اما اگر دارنده برات با قصد اضرار مدیون، برات را تحصیل نموده باشد امضاء کنندگان برات می‌توانند به روابط خصوصی خود با برات کش یا با دارندگان قبلی در مقابل دارنده برات استناد نمایند.

در کنوانسیون آنسیترال ۱۹۸۸ برای هماهنگی بین نظام کنوانسیون ژنو و حقوق انگلیس و آمریکا در مواد ۲۷ تا ۳۲ دارنده به حمایت شده و دارنده اختصاص داده شده است. با پذیرش دارنده حمایت شده در حقوق انگلیس که تحت عنوان دارنده لازم التأدیه نیز شناخته شد، اختلاف بین کنوانسیون ژنو و کامن لا در کنوانسیون جدید آنسیترال برطرف گردیده است.^{۱۰}

۱. ROBLLOT(R) ; une tentative d' unification mondiale du droit; le projet de le CNUDCI Pour la creation d'une letter de change internationale., in Mélanges dédiés a jean Vincent, PARIS, Dalloz 1981

۲. Uniform Commercial Code

3. HERRMANN (Gerold); Background and Salient features of the United Nations convention on International Bills of exchange and International promissory Notes.

In 15 I.T.L.C, Canberra 4-6 Nov. 1988, Australian Government publishing service, 1989,p.164-237

به موجب ماده ۲۹ کنوانسیون آنسیترال دارنده حمایت شده به دارنده سندی اطلاق می شود که:

۱- به هنگام تصرف، سند مزبور کامل باشد در غیر اینصورت به تجویز بند ۱ ماده ۱۲ کنوانسیون با قید کلمات زیر آنرا تکمیل نماید.

«International bill of exchange (UNCITRAL convention)»

«International promissory Note (UNCITRAL convention)»

۲- دارنده حمایت شده از ایرادات معتبر هر شخصی بر روی سند ناآگاه باشد.

۳- دارنده حمایت شده از این امر که سند با عدم قبولی یا عدم پرداخت نکول شده است ناآگاه باشد.

۴- دارنده حمایت شده سند را از راه تقلب یا سرقت کسب نکرده و یا در برهه ای از زمان در سرقت و یا تقلب مربوط به سند شرکت ننموده باشد.

۵- ایراداتی که مربوط به معاملات پنهانی بین امضاء کننده و دارنده حمایت شده بود و یا ایراداتی که ناشی از عملیات متقلبانه ارتكابی توسط دارنده حمایت شده به منظور کسب امضاء، امضاء کننده بر روی سند ناآگاه باشد.

۶- ایراداتی که مربوط به عدم اهلیت امضاء کننده بوده و او را نسبت به سند متعهد می سازد یا ایراداتی که ناشی از ناآگاهی امضاء کننده از تعهد خود به هنگام امضاء باشد به شرط آنکه این عدم آگاهی مربوط به تقصیر وی نبوده یا امضاء به طریق متقلبانه کسب شده باشد.

۷- مهلت پیش بینی شده در ماده ۵۵ کنوانسیون مزبور برای ارائه سند جهت پرداخت و امتناع از پرداخت به شرح زیر منقضی نشده باشد:

- دارنده باید سند را به برات گیر یا قبول کننده یا متعهد در روز اداری و ساعت معقول ارائه نماید.

- سندی که قابل پرداخت به رویت می باشد باید جهت پرداخت در سررسید یا یک یا دو روز اداری متعاقب ارائه گردد.

- سندی که قابل پرداخت به رویت است باید ظرف یک سال از تاریخ سند ارائه گردد.

۸- به موجب ماده ۳۰ کنوانسیون دارنده حمایت شده مصون از هر گونه دعوی و هر گونه ایراد می باشد، مگر در موارد زیر:

- ایرادات پیش بینی شده در پاراگراف ۱ ماده ۳۳، ماده ۳۴، پاراگراف ۱ ماده ۳۵، پاراگراف ۳ ماده ۳۶، پاراگراف ۱ مواد ۵۳، ۵۷، ۶۳ و ماده ۸۴ کنوانسیون که به شرح زیر می باشد:

- به پیروی از مقررات مواد ۳۴ و ۳۶ شخص در مقابل سند مسئولیتی ندارد مگر اینکه آنرا امضاء نماید (پاراگراف ۱ ماده ۳۳).

- امضای مجعول در سند، کسی را که امضای او جعل شده مسئول نمی سازد مع الوصف، اگر او رضایت دهد که به وسیله امضای مجعول متعهد گردد یا وانمود کند که امضاء متعلق به اوست مسئول می باشد و مانند آن است که سند را به نام خود امضاء کرده است. (ماده ۳۴).

• اگر متن سند به طور عمدت تحریف شود.^{۱۱}
 - امضاء کننده ای که سند را بعد از تحریف امضاء می نماید، در حدود عبارات متن تحریف شده مسئول می باشد.

- امضاء کننده ای که سند را قبل از تحریف امضاء می نماید مطابق با عبارات متن اصلی مسئول می باشد. مع الوصف امضاء کننده ای که خود تحریف را انجام یا اذن یا رضایت به تحریف دهد، مطابق با عبارات متن تحریف شده مسئول خواهد بود. (پاراگراف ۱ ماده ۳۵).

• امضایی که توسط شخصی به عنوان نماینده اما بدون داشتن اختیار یا تجاوز از اختیار بر روی سند منعکس گردد، یا شخصی مزبور با حق امضاء بدون قید سمت نمایندگی خود از جانب شخص معینی سند را امضاء نماید، یا نامبرده سند را با سمت نمایندگی امضاء کرده لیکن نام شخصی که نمایندگی را به او تفویض نموده قید نکند، مسئولیت را متوجه شخص امضاء کننده (نه شخصی که ادعای اعطای نمایندگی از جانب وی شده است) خواهد نمود. (پاراگراف ۳ ماده ۳۶).

• در صورتی که براتی با لزوم ارائه جهت قبولی، ارائه نگردد، برات کش، ظهرنویسان، ضامنین آنها نسبت به برات مسئول نمی باشند. (پاراگراف ۱ ماده ۵۳).

• چنانچه سندی صحیحاً جهت پرداخت ارائه نگردد، برات کش، ظهرنویسان و ضامنین آنها نسبت به آن مسئول نمی باشند. (پاراگراف ۱ ماده ۵۷).

• چنانچه واخواست سند به علت امتناع از قبولی یا پرداخت صحیحاً صورت نگیرد، برات کش، ظهرنویسان و ضامنین آنها نسبت به آن سند مسئول نمی باشند. (پاراگراف ۱ ماده ۶۳).

• مرور زمان (ماده ۸۴)

حق اقامه دعوی ناشی از سند ظرف مدت ۴ سال بشرح زیر قابل اعمال می باشد:

- علیه متعهد سفته به رویت یا ضامن او، از تاریخ سررسید.
- علیه قبول کننده یا متعهد سند قابل پرداخت به تاریخ معین و ضامن آنها، از تاریخ سررسید.
- علیه ضامن برات گیر، برات به تاریخ معین، از تاریخ سررسید یا، در صورت نکول به علت امتناع از قبولی، از تاریخ واخواست نکول یا، در صورت معافیت از واخواست از تاریخ نکول.
- علیه قبول کننده برات به رویت و ضامن او، از تاریخ قبولی، در صورت فقدان آن از تاریخ برات.
- علیه ضامن برات گیر برات به رویت، از تاریخ امضاء برات و در صورت فقدان آن از تاریخ برات.
- علیه برات کش یا ظهرنویس یا ضامن آنها، از تاریخ اعتراض امتناع یا پرداخت یا، در صورت معافیت از واخواست، از تاریخ نکول.

امضاء کننده ای که به موجب ماده ۷۰ یا ۷۱ سند را پرداخت می نماید می تواند علیه امضاء کننده مسئول در مقابلش در طول یک سال از تاریخ پرداخت سند اقامه دعوی نماید. (ماده ۸۴)

۱. در متن انگلیسی عبارت Material alteration (تحریف عمدت و اساسی) قید شده در صورتی که در متن فرانسه عبارت Altération du texte (تحریف در متن) آورده شده است.

در خاتمه حقوق دارنده حمایت شده بر روی سند موضوع ادعای اشخاص دیگر واقع نمی شود مگر اینکه ادعا معتبر بوده و مربوط به معامله پنهانی بین دارنده حمایت شده و مدعی مزبور باشد .

به موجب ماده ۳۱ کنوانسیون آنسیترال انتقال سند توسط دارنده حمایت شده به هر دارنده متعاقب موجبات تفویض کلیه حقوق و امتیازات متعلق به او را به دارنده فراهم می سازد مگر اینکه دارنده اخیر در معامله ای که موجد ادعا یا ایرادی در مقابل مسئولیت ناشی از سند می گردد شرکت جسته باشد یا قبلاً دارنده بوده بدون آنکه دارنده حمایت شده باشد.^{۱۲}

ب- محل برات Provision-Found

در کنوانسیون برات و سفته بین المللی ۱۹۸۸ امضاء کنندگان آن نظریه، حقوق آلمان را مورد پذیرش قرار داده و تعارض قوانین را در حقوق کامن لا و رومن و ژرمن بر طرف نمودند. ماده ۳۳ کنوانسیون مزبور می گوید: "... شخص در مقابل سند مسئولیتی ندارد مگر اینکه آن را امضاء نماید. " ملاحظه می شود که مسئله تأمین محل برات در حقوق انگلیس الزام آور بوده و در غیر این صورت برات فاقد اعتبار محسوب می شد با پذیرش ماده ۳۳ مسئله ما به ازاء (Consideration) مطرح نمی باشد. همچنین در حقوق فرانسه که آثار حقوقی محل برات به طور نسبی پذیرفته شده بود و یا در حقوق ایران نیز مواد ۲۰۴ ق.ت و بعد آن محل برات را در برات به رویت و به وعده از رویت به شرط تأمین محل مراجعه و در ظرف یک سال از تاریخ برات به محال علیه با الهام از حقوق فرانسه پیش بینی شده بود و در حال حاضر ماده ۳۳ کنوانسیون به طوری که اشاره شد در حقوق کشورهای مزبور متحدالشکل نموده است. این امر حقوق دارنده برات را تقویت می نماید و دارنده اصولاً براتی را قبول می کند که محال علیه قبل از سررسید آن را امضاء نماید تا دارنده بتواند از امتیازاتی که قانون به او اهدا نموده بر وصول طلب خود اقدام نماید.

نتیجه و پیشنهاد:

برات و سفته بین المللی با توجه به این که در حال حاضر به طور الکترونیکی از طریق شبکه سوئیفت (SWIFT) بین تجار مبالغ هنگفتی کالا یا خدمات مورد نیاز واحدهای صنعتی و تجارتي و خدماتی به طور نسبه تأمین می شود. شبکه سوئیفت انجمن جهانی ارتباط مالی بین بانکی است و در شهر La Hupe نزدیک بروکسل قرار دارد بخش خصوصی بوده و به صورت خصوصی فعالیت می نماید. روزانه هشت میلیون و پانصد هزار پیام مالی از طریق این شبکه ارسال می شود. در حال حاضر اغلب کشورهای عضو سازمان تجارت به کنوانسیون ۹ دسامبر ۱۹۸۸ برات و سفته بین المللی ملحق شده اند و از امتیازات شبکه مزبور با توجه به آزادی مبادلات هر نوع ارز استفاده می نمایند. از امتیازات سوئیفت استاندارد بودن ارسال پیام مالی در ارتباط رایانه های دو بانک و انجام مراحل حسابداری مانند عملیات بستنکاری و بدهکاری صادرکنندگان اسناد مالی از جمله برات و سفته و ارائه صورت حساب به وسیله دستگاههای پیشرفته و تعیین صورت مغایرت آنها بدون دخالت نیروی انسانی صورت می پذیرد. ممکن است تاجری به وسیله برات با تجار کشورهای مختلف مثلاً با ارز دلار و یورو و یا پوند انگلیس و یا این ژاپن مبالغی بدهکار و بستنکار شود. کاربران سوئیفت با رمزنگاری Encryption و رمزگشایی Decryption مبالغ مزبور را حواله می دهند که شبکه سوئیفت ظرف ۲۴ ساعت صورت حساب های ارزی شخص را ارائه می دهد که با روش های دیگر بدون استفاده از این شبکه محاسبه حسابها حداقل دو ماه به طول می انجامد. پیشنهاد می شود که ایران هر چه سریع تر به این کنوانسیون ملحق شده و از امتیازات صدور برات

۱. دکتر عرفاتی محمود، حقوق تجارت تطبیقی، جلد ششم، اسناد تجارتي بین المللی مقالات خارجی مؤلف به فرانسه و انگلیسی، ترجمه کنوانسیون ۹ دسامبر ۱۹۸۸، واژگان، انتشارات جنگل ۱۳۸۸.

وسفته بین المللی برخوردار گردد. از امتیازات پیام های بانکی از طریق این شبکه استفاده از استانداردهای بین المللی و سرعت قابلیت اطمینان که در طول ۱۲ سال به این طرف تقریباً صددرصد این پیام ها به طور صحیح و بدون نفوذ هکرها به مخاطب رسیده است. امنیت ارسال پیام مالی به خصوص اسناد تجارتي از این شبکه صد در صد می باشد. در عین حال خود دستگاه شبکه مورد ارائه به طرف مقابل رمزگشایی می نماید. چند بانک ایران از جمله بانک ملی، بانک صادرات و

بانک صنعت و معدن به این شبکه ملحق شده اند ولی متأسفانه به علت تحریم عملیات بانکی که بر خلاف حقوق بین الملل از طرف سوئیقت که یک بخش خصوصی است، اعلام شده در حال حاضر استفاده نمی شود.

Archive of SID

منابع و مأخذ:

۱- دکتر عرفاتی محمود، حقوق تجارت تطبیقی، جلد ششم، اسناد تجارتي بين المللی مقالات خارجی مؤلف به فرانسه و انگلیسی، ترجمه کنوانسیون ۹ دسامبر ۱۹۸۸، واژگان، انتشارات جنگل ۱۳۸۸.

2. Article 16 the question whether the drawer is obliged to provide cover (provision) at maturity and whether the holder has special rights to this cover remains outside the scope of the Uniform law. The same applies to any other question concerning the legal relations on the basis of which the bill was issued.

3. Convention des Nations unies sur les lettres de change Internationales et les Billets à ordre Internationaux.

-United Nations Convention on International Bills of Exchange and International Promissory Notes A/CN9/149Add3.

4. HERRMANN (Gerold); Background and Salient features of the United Nations convention on International Bills of exchange and International promissory Notes.

In 15 I.T.L.C, Canberra 4-6 Nov. 1988, Australian Government publishing service, 1989,p.164-237.

5. ROBLLOT(R) ; une tentative d' unification mondiale du droit; le projet de le CNUDCI Pour la creation d'une letter de change internationale., in Mélanges dédiés a jean Vincent, PARIS, Dalloz 1981.

6. Society for World Wide Interbank Financial Tele Communication.

7. THLEFFRY (Patrick); La lettre de change et l'unification (Français, anglais et Allemand) droit et affaires (Paris), juin 1979 (Document 9/79/.p.75 et s.

8. United Nations, General Assembly A/C N. 9/746 19 March 2012

9. Uniform Commercial Code

10. World Trade Organization (WTO).